

KPSS / AGS Tarih - İslamiyet Öncesi Türk Tarihi Testi (6)

(Kutluklar, Uygurlar ve Diğer Türk Devletleri)

1. II. Göktürk (Kutluk) Devleti'nin kuruluşu sürecinde etkili olan "Kürşad İhtilali" ve "Ni-şu-pu İsyanı" gibi girişimlerin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İpek Yolu üzerinde tam denetim sağlamak
- B) Çin esaretine son vererek bağımsızlığı yeniden kazanmak
- C) Budizm ve Maniheizm inançlarını halka tanıtmak
- D) Boylar arasındaki veraset kavgalarına son vermek
- E) Türk devletini yerleşik hayata geçirmek

2. Türk tarihinin ve edebiyatının ilk yazılı örnekleri kabul edilen Orhun Abideleri'nin "siyasetname" özelliği taşımasında, metinlerde geçen aşağıdaki unsurlardan hangisi en güçlü kanıttır?

- A) Türklerin kullandığı ilk alfabeye (38 harfli) yazılmış olmaları
- B) Çince ve Türkçe olmak üzere iki dilde kaleme alınması
- C) Hükümdarın halka hesap vermesi ve devlet adamlarına öğütler içermesi
- D) Kitabelerin kaplumbağa kaideler (ebediyet sembolü) üzerine oturtulması

E) Abidelerin sadece askeri zaferlerden bahsetmesi

3. Uygurların Maniheizm inancını benimsemesiyle birlikte Türklerin toplumsal yapısında meydana gelen değişimler dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisinin bu dinin etkisiyle ortaya çıktığı "savunulamaz"?

A) Hükümdarların "Ay" ve "Kün" gibi unvanlar kullanmaya başlaması

B) Mimari faaliyetlerin artması ve kalıcı şehirlerin (Balık) kurulması

C) Hayvansal gıdaların tüketilmesinin yasaklanması

D) Ordudaki "Onlu Sistem" yapısının daha da güçlenerek savaşçılığın artması

E) Kütüphanecilik ve matbaacılık (hareketli harf sistemi) faaliyetlerinin başlaması

4. Uygur Devleti'nin yıkılmasından sonra ortaya çıkan "Turfan Uygurları"nın, Moğol devlet kademelerinde memurluk, katiplik ve danışmanlık yaparak onları kültürel olarak etkilemeleri nedeniyle Uygurlara verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bozkırın Efendileri

B) Moğolların Hocası

C) Doğu'nun Muhafızları

D) İpek Yolu'nun Varisleri

E) Medeniyetin Beşiği

5. Hazarların, Museviliği benimseyen ilk ve tek Türk devleti olmalarının yanı sıra, ülkelerinde farklı dinlere ait ibadethanelerin yan yana bulunması ve davalara her dinden hakimin bakması aşağıdakilerden hangisinin doğrudan göstergesidir?

- A) Siyasi birliğin dini yollarla sağlandığının
- B) Devletin laik bir anayasa ile yönetildiğinin
- C) Hazar Barış Çağı (Pax Hazarica) ve dini hoşgörünün
- D) Türklerin tamamen Musevileşerek milli kimliğini kaybettiğinin
- E) Orduda sadece ücretli askerlerin görev yaptığının

6. Avrupa'da kurulan ve hem İstanbul'u ilk kez kuşatan Türk devleti olma özelliğini taşıyan hem de Slav topluluklarının askeri ve devlet teşkilatlanmasında etkili olan devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hunlar
- B) Hazarlar
- C) Avarlar
- D) Peçenekler
- E) Kumanlar (Kıpçaklar)

7. Bizans ordusunda ücretli askerlik yaparken, 1071 Malazgirt Meydan Muharebesi sırasında Selçuklu safına geçerek savaşın kazanılmasında kritik rol oynayan Türk toplulukları aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

A) Peçenekler - Uzlar (Oğuzlar)

B) Hazarlar - Kumanlar

C) Bulgarlar - Avarlar

D) Macarlar - Sibirler

E) Kırgızlar - Karluklar

8. Kendi adına para bastıran (Yarmak) ilk Türk hükümdarı olan "Baga Tarkan" aşağıdaki hangi Türk devletinin lideridir?

A) Göktürkler

B) Uygurlar

C) Türgişler

D) Akhunlar

E) Kırgızlar

9. İslamiyet'i toplu halde kabul eden ilk Türk boyu olan ve Karahanlı Devleti'nin kurulmasında temel taşı rolünü üstlenen topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kıpçaklar

B) Karluklar

C) Sabirler

D) Oğuzlar

E) Peçenekler

10. Dünyanın en uzun destanı olan "Manas Destanı"nı oluşturmalarına rağmen, Uygur Devleti'ni yıkarak Türklerin Orta Asya'daki siyasi gücünün zayıflamasına ve Moğol egemenliğine girmesine neden olan devlet hangisidir?

A) Kırgızlar

B) Akhunlar

C) Hazarlar

D) İtil Bulgarları

E) Macarlar

<https://muratvuranlar.com/>

Cevap Anahtarı ve Detaylı Açıklamalar

1) **Cevap: B Açıklama:** Türkler, I. Göktürk yıkıldıktan sonra 50 yıl Çin esaretinde kalmıştır. Kürşad ve Ni-şu-pu gibi liderlerin isyanları, Türklerin "İstiklal

(Bağımsızlık)" karakterini yansıtır. Bu isyanlar başarıya ulaşmasa da II. Göktürk (Kutluk) Devleti'nin kuruluşuna zemin hazırlamıştır.

2) Cevap: C Açıklama: Siyasetnameler devlet yönetimi hakkında bilgi verir. Orhun Abideleri'nde Bilge Kağan'ın "Açları doyurdum, çıplakları giydirdim" demesi **Sosyal Devlet** anlayışını; halka ve devlet adamlarına yapılan uyarılar ise **Siyasetname** özelliğini kanıtlar.

3) Cevap: D Açıklama: Maniheizm "et yemeyi ve savaşmayı" yasaklayan bir dindir. Bu yüzden Uygurların savaşçılık özellikleri zayıflamıştır. Ordunun güçlenmesi değil, tam tersine askeri disiplin ve savaşma isteğinin azalması söz konusudur.

4) Cevap: B Açıklama: Uygurlar yerleşik hayatla birlikte bürokrasi, hukuk ve sanatta çok ileri gitmişlerdir. Moğollar, Uygurları devlet kademelerinde "hoca/danışman" olarak kullanmış; Moğolların Türkleşmesinde ve teşkilatlanmasında Uygurlar başrol oynamıştır.

5) Cevap: C Açıklama: Hazarların hakim olduğu bölgede Müslüman, Hristiyan, Musevi ve Şamanistlerin barış içinde yaşamasına tarihte **Pax Hazarica (Hazar Barış Çağı)** denir. Mahkemelerde her dinden temsilcinin olması adaletin ve hoşgörünün zirvesidir.

6) Cevap: C Açıklama: Avarlar, hem Orta Asya'da hem Avrupa'da devlet kurmuştur. Sasanilerle iş birliği yaparak **İstanbul'u kuşatan ilk Türk devletidir**. Ayrıca Slavları göç ettirerek ve eğiterek bugünkü Balkan yapısının oluşmasını sağlamışlardır.

7) Cevap: A Açıklama: Peçenekler ve Uzlar, Bizans ordusunda "ücretli asker" idiler. Ancak karşılarındaki Selçuklu ordusunun Türkçe konuştuğunu ve kendi

soylarından olduğunu anlayınca taraf değiştirmişlerdir. Bu olay Malazgirt zaferinin dönüm noktasıdır.

8) **Cevap: C Açıklama:** Türgiş hükümdarı **Baga Tarkan**, Türk tarihinde kendi adına para bastıran ilk hükümdardır. Bu durum Türgişlerin ekonomik bağımsızlığa ve gelişmiş bir ticaret yapısına sahip olduğunu gösterir.

9) **Cevap: B Açıklama:** 751 Talas Savaşı'nda Çin'e karşı Müslüman Arapların yanında yer alan **Karluklar**, İslamiyet'i kabul eden ilk Türk boyudur. Daha sonra ilk Müslüman Türk devleti olan Karahanlılar'ın ana unsurunu oluşturmuşlardır.

10) **Cevap: A Açıklama:** Kırgızlar, Uygurları yıkarak Ötüken'e hakim olmuşlardır. Ancak bu yıkım Türklerin Orta Asya'daki birliğini bozmuş, bölgenin Moğol istilasına açık hale gelmesine neden olmuştur. En büyük mirasları ise hala devam eden **Manas Destanı**'dır.

<https://muratvuranlar.com/>

Hayatta En Büyük Şans Küçükken İyi Bir Öğretmene Rastlamaktır.